ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Քիմիայի և կենսաբանության

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ղազարյան Արմինե Հրաչիկի /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 16

« 08 » Մայիս 2023թ.

ՔԿ/բ-147 ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 031301.00.6 Հոգեբանություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 031301.01.6 Հոգեբանություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Հոգեբանության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ Քիմիայի և կենսաբանության

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ հեռակա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ հեռակա 1-ին կուրս, 2-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝ Շուշան Քառյան

/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ shoushankaryan@gmail.com

Վանաձոր- 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները........ 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները 3
4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը........ 3
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների. 5
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը 5
7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները 6
8. Դասավանդման մեթոդներներ........ 7
9. Ուսումնառության մեթոդներ 7
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը........ 8
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ........ 9
12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ........ 9
12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ 12
12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ 13
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում 18
14. Գնահատում 19
14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներ 19
14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում........ 19
14.3. Հարցաշար 20
14.4. Գնահատման չափանիշներ........ Ошибка! Закладка не определена.
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ........ 22

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում․

"Հոգեֆիզիոլոգիա" առարկան նախատեսված է դասավանդել մասնագիտությամբ ապագա հոգեբաններին, որը ՙՄարդու ֆիզիոլոգիա՚ առարկայի առանձին ճյուղերից է և կարևոր բազա է հանդիսանում հոգեբանական նուրբ գործընթացը ըմբռնելու համար: հոգեֆիզիոլոգիայի կապը սերտ է ԲՆԳ-ի ԿՆՀ-ի մորֆելոգիայի և ֆիզիոլոգիայի, ինչպես նաև հոգեբանության հետ:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն.

Պատկերացում կազմել և ուսումնասիրել անհատի հոգեկան գործընթացների և վիճակների նյարդային մեխանիզմները, հոգեկան երևույթների ուղեղային գործընթացները:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են․

- Ուսումնասիրել արդի հոգեֆիզիոլոգիայի հայեցակարգերը, հոգեկան գործընթացների ձևավորման և զարգացման նեյրոֆիզիոլոգիական հիմքերը:
- Յուրացնել գլխուղեղի կառուցվածքը և գործառույթը՝ որպես հոգեկան գործընթացների կաչնոր օրգան
- Պատկերացում կազմել գլխուղեղի ուսումնասիրման մեթոդներին և սկզբունքներին,
- Ծանոթանալ մարդու գիտակցված կամային վարքն ապահովող հիմնական գործառույթային
- ուղեղային համակարգերին,
- Պատկերացնել ընկալման, ուշադրության, հիշողության հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները:
- Ուսումնասիրել միջկիսագնդային անհամաչափությանը, կիսագնդերի դոմինանտության ակտիվ գործունեության ժամանակ նրանց փոխազդեցության առանձնահատկությունները:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Հոգեֆիզիոլոգիա դասընթացը համարվում է կրթական ծրագրի բաղադրիչներից մեկը, որի ուսումնասիրությունը ուսանողներից պահանջում է գիտելիքներ օրգանիզմի անատոմիական և ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունների վերաբերյալ:
Դասընթացին նախորդում է ԿՆՀ-ի մորֆոլոգիա, ԲՆԳ-ի ֆիզիոլոգիա դասընթացը

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[1] և կոմպետենցիաները․

4.1. *Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտենա.*

- Հոգեֆիզիոլոգիական հիմնական հասկացությունների գիտական հիմքերը
- Հոգեֆիզիոլոգիական օրինաչափությունների ուսումնասիրման ընդհանուր սկզբունքները,
- հոգեկան գործընթացների ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները և գլխուղեղի կառուցվածքն ու գործառույթը՝ որպես նյութական սուբստրատ

[1] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

4.2.Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա.

- պատկերացնել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերը,
- կատարել հիմնավորված եզրահանգումներ հոգեկան երևույթների,օրինաչափությունների և նրանց գործառույթների համար պատասխանատու գլխուղեղային կառույցների վերաբերյալ,
- պատկերացնի հոգեֆիզիոլոգիայում օգտագործվող հետազոտման մեթոդների վերաբերյալ,

4.3 Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի.

- հիմնական հոգեֆիզիոլոգիական գործընթացների ձևավորման և զարգացման նեյրոֆիզիոլոգիական հիմքերին,
- հոգեֆիզիոլոգիայում ընդունված հիմնական հայեցակարգերին,
- ունակ լինի հստակ ներկայացնելու հոգեֆիզիոլոգիական օրինաչափություններ հիմնական դրույթները,
- հոգեֆիզիոլոգիայի գիտական հիմնավորումները, հիմնախնդիրները և լուծման հնարավոր ճանապարհները

Դասընթացի ընթացքում կիրականանա նաև ծրագրի ավարտական պահանջներով նախատեսված հետևյալ կոմպետենցիաների զարգացումը՝

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական գործիքային կոմպետենցիաների (այսուհետ ԳԿ) ձևավորմանը

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ7 տարրական համակարգչային գիտելիքներ;
ԳԿ8 տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն),
ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական միջանձնային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՄՁԿ) ձևավորմանը

ՄՁԿ1 քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,
ՄՁԿ2 թիմային աշխատանք,
ՄՁԿ3 միջանձնային ունակություններ,
ՄՁԿ4 միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաների (այսուհետ ԱԿ) ձևավորմանը

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ3 համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ5 հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

Ուսուցչական կոմպետենցիաների մասով բակալավրը պետք է տիրապետի հետևյալ կոմպետենցիաներին.
Ու2 ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և տեխնոլոգիաները ուսումնասիրելու, ներդնելու կարողություն,
Ու3 խորհրդատվական կարողություն ,
Ու4 առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն ,
Ու5 ուսուցման բարենպաստ միջավայր ստեղծելու կարողություն,
Ու6 ժամանակը արդյունավետ օգտագործելու հմտություն,
Ու7 սեփական գործունեության արդյունքները գնահատելու և վերլուծելու կարողություն,
Ու8 մասնագիտական կատարելագործման անհրաժեշտության գիտակցում,
Ու9 համագործակցության միջոցով միջառարկայական խնդիրներ լուծելու կարողություն :

5. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների.**

«Հոգեֆիզիոլոգիա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտություններն ուսանողները կարող են հետագայում կիրառել հետագա աշխատանքային գործունեության ընթացքում:

6. **Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը**

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարություն (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		**4 կրեդիտ/120 ժամ**

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն		8
Գործնական աշխատանք		4
Սեմինար պարապմունք		-
Լաբորատոր աշխատանք		4
Ինքնուրույն աշխատանք		104
Ընդամենը		120
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		Քննություն

7. **Ուսումնական աշխատանքների տեսակները**.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսւոթյուն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

  Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[2]՝
  - <u>**Ռեֆերատ**</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում

[2] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):

- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տետր** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար,* սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր․․․․

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝** մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում․․․․

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը` ըստ բաժինների և թեմաների.

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Ներածություն Հոգեֆիզիոլոգիա առարկան , նպատակը և խնդիրները: Հոգեֆիզիոլոգիական հետազոտման նշանակությունը նյարդային և հոգեկան հիվանդությունների ախտորոշման և բուժման հարցերում:	1				15
2.	Հոգեֆիզիոլոգիական ուսումնասիրությունների մեթոդները;ԷԷԳ,ՄՌՏ, ուղեղաքարտեզագրման մեթոդ և այլն: Ֆունկցիոնալ վիճակներ:	1		2		12
3.	Նյարդային համակարգի կառուցվածք :Նեյրոն: Նրա կառուցվածքն ու գործառույթները: Սինապսներ : Էլեկտրական դրդողականություն :Ռեֆլեքսային աղեղ:				2	12
4.	Վարքի և հուզական վիճակների հոգեֆիզիոլոգիական հիմունքները: Միջնորդանյութեր, նրանց դերը վարքային ռեակցիաներում	2				22
5.	Գործառական բլոկներ: Զգայական և շարժողական գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիա:	1			2	12
6.	Գիտակցության և մտածողության հոգեֆիզիոլոգիա: Հիշողության և ուշադրության հոգեֆիզիոլոգիա:Հիշողության ձևեր	1		2		16
7.	Հույզերի և սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիա: Քնի հոգեֆիզիոլոգիա	2				15
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		8		4	4	104

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի

Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Գրիգորյան Վ.Հ. Հոգեֆիզիոլոգիա Դասագիրք, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2-րդ վերամշակված հրատարակություն, 464 էջ	2014
2.	Կատունովա Վ.Վ., Պոլովինկինա Է.Օ.,Նեյրոֆիզիոլոգիա. բուհական դասագիրք. - Նիժնի Նովգորոդ: NIMB,	2013 թ.
3.	Александров М. В., Лытаев С.А., Березанцев М.С., Психофизиология, учебное пособие,3-е перепаботанное и дополненное издание,СПБ, спец.лит.	2018
4.	Психофизиология, учебник для вуз-ов, под ред. Александрова Ю.И.,издательский дом Питер.	2021
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Աղաբայան Հ.Ռ., Առաքելյան Ա. Ն., Հոգեֆիզիոլոգիայի հիմունքներ, ուսումնական ձեռնարկ, Երևանի պետական համալսարանի հրատարակչություն	2016
2.	Блум Ф., Лейзерсон А., Хофстедтер Л. Мозг, разум и поведение. М. Наук	1988
3.	Данилова Н.Н. Психофизиология, Учебник для ВУЗ-ов , Аспект Пресс, Москва	2012
4.	Шостак В.И.Психофизиология Издательство:ЭЛБИ-СПБ Россия	2009
5.	Лурия А.Р. Основы нейропсихологии, Нейропсихология сегодня/ под ред Е.Д. Хомской , Москва МГУ.	1995
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	https://academia-moscow.ru pdf Ляксо Е.Е.,Ноздрачев А.Д. Психофизиология	2012
2.	https:// img3labirint.ru/ <<Совершенный мозг>> -Дипак Чорпак, Рудольф Танзи	2012

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ /հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[3]
1.	Ներածություն Հոգեֆիզիոլոգիա առարկան , նպատակը		1	

[3] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր․՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	և խնդիրները: Հոգեֆիզիոլոգիական հետազոտման նշանակությունը նյարդային և հոգեկան հիվանդությունների ախտորոշման և բուժման հարցերում:	Հոգեֆիզիոլոգիան որպես գիտություն Պատմական համառոտ ակնարկ		Պ /Գ 1-4, Լ/Գ 1-5 Լ/Գ 1-5
2.	Վարքի և հուզական վիճակների հոգեֆիզիոլոգիական հիմունքները: Միջնորդանյութեր, նրանց դերը վարքային ռեակցիաներում	Գլխուղեղի կառուցվածքի հիմնական սկզբունքները: Ֆունկցիոնալ վիճակն ապահովող և կարգավորող նյարդաֆիզիոլոգիական մեխանիզմները: Գլխուղեղային միջնորդանյութեր, դասակարգումը ազդեցության բնույթը, նրանց մասնակցությանը վարքային ռեակցիաներին և հոգեկան գործընթացներին:	2	Պ-Գ 1-4 Լ/Գ 1-5
3.	Գործառական բլոկներ: Զգայական և շարժողական գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիա:	Առաջին գործառական բլոկի առանձնահատկությունները • Երկրորդ գործառական բլոկի առանձնահատկությունները • Երրորդ գործառական բլոկի առանձնահատկությունները • Գործառական բլոկների խանգարումները	1	Պ /Գ 1-4, Լ/Գ 1-5

4.	Գիտակցության և մտածողության հոգեֆիզիոլոգիա: Հիշողության և ուշադրության հոգեֆիզիոլոգիա: Հիշողության ձևեր	▪ Գիտակցության բաղադրամասերը, ▪ գիտակցության ձևավորման հիմնական հայեցակարգերը, "լուսավոր բիծ": ▪ Կեղևի ճակատային բլթերը և գիտակցությունը: ▪ Գիտակցական-ենթագիտակցական, կեղև-ենթակեղև ▪ փոխհարաբերությունները, կենսաէլեկտրական ակտիվության ▪ առանձնահատկությունները: ▪ Մտածողական գործունեության նյարդաֆիզիոլոգիական մեխանիզմների հիմնական սկզբունքները: ▪ Խոսք, խոսքի հանգարումները:	1	Պ /Գ 1-4, Լ/Գ 1-5
5.	Հույզերի և սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիա: Քնի հոգեֆիզիոլոգիա	▪ Հույզերի դասակարգումը, հույզերի հարմարողական նշանակությունը: ▪ Հույզերի նեյրոֆիզիոլոգիական ▪ մեխանիզմները: ▪ Քնի փուլերը: ▪ Քնի և արթնության նեյրոֆիզիոլոգիան և նեյրոքիմիան: ▪ Երազ, երազատեսություն: ▪ Օրային ռիթմեր: Քնի խանգարումները: ▪ Սթրեսի, սթրեսային հակազդման, սթրեսային գործոնների սահմանումը: • Սթրեսը և հույզերը: Սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիական մեխանիզմները և նյարդակազմա-բանությունը:	2	Պ /Գ 1-4, Լ/Գ 1-5

		Սթրեսային խանգարումների ձևավորման տեսությունները		

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[4]
1.	Հոգեֆիզիոլոգիական ուսումնասիրությունների մեթոդները;ԷԷԳ,ՄՌՏ, ուղեղաքարտեզագրման մեթոդ և այլն: Ֆունկցիոնալ վիճակներ:	Ծանոթանալ Հոգեֆիզիոլոգիայում կիրառվող մեթոդների և սարքավորումներին	2	բանավոր հարցումներ, գրավոր թեստերի առաջադրում	Պ /Գ 1-4, Լ/Գ 1-5 Լ/Գ 1-4
2.	Գիտակցության և մտածողության հոգեֆիզիոլոգիա: Հիշողության և ուշադրության հոգեֆիզիոլոգիա:Հիշողության տեսակները	Հասկացություն գիտակցության մասին; Գիտակցության ի՞նչպեսի խանգարումներ գոյություն ունեն; Հիշողության տեսակներ, հիշողության տեսակների ուսումնասիրություն	2	բանավոր հարցումներ, գրավոր թեստերի առաջադրում	Պ /Գ 1-4, Լ/Գ 1-5 Լ/Գ 1-4

12.3 Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

[4] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր. ՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[5]
1.	Նյարդային համակարգի կառուցվածք Նեյրոն: Նրա կառուցվածքն ու գործառույթները: Սինապսներ : Էլեկտրական դրդողականություն :Ռեֆլեքսային աղեղ:	նեյրոնների կառուցվածքային առանձնահատկություններն ու գործառույթները; Սինապսների տեսակներ ռեֆլեքս, ռեֆլեկտոր աղողի կառուցվածք	2	բանավոր հարցումներ, գրավոր թեստերի առաջադրում	Պ-Գ 1-4 Լ/Գ 1-5
2.	Գործառական բլոկներ: Զգայական և շարժողական գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիա:	Գործառական բլոկների ուսումնասիրումը: Բլոկների աշխատանքի խանգարումները:	2	բանավոր հարցումներ, գրավոր թեստերի առաջադրում	Պ-Գ 1-4 Լ/Գ 1-5

12.4 Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[6]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[7]

[5] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր. ՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
[6] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[7] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր. ՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	ՀԻՇՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ	Հիշողության տեսակները Հիշողության գործառական կառուցվածքը Հիշողության ժամանակային կազմակերպման հայեցակարգ Հիշողության վիճակների հայեցակարգ կամ ակտիվ հիշողության տեսություն	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝տեսաասաալիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
2.	ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ	Ուսուցման տիպերը Ուսուցման նյարդաֆիզիոլոգիական մեխանիզմների մասին պատկերացումները . Ուսուցման նյարդակազմաբանությունը Ուսուցման խանգարումները	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝տեսաասաալիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից

3.	ՀՈՒՅԶԵՐԻ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ	Հույզերի հոգեֆիզիոլոգիական և հոգեմանական պատկերացումները Հույզերի գործառույթները . Անհատական տառոմերություններ ը և հույզերը . Հույզերի նյարդակազմաբանություն Հույզերի կենտրոնական մեխանիզմների կենսաքիմիական առանձնահատկությունները	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝տեսասահիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
4.	ՍԹՐԵՍԻ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ	. Սթրեսի, սթրեսային հակազդման, սթրեսային գործոնների սահմանումը Սթրեսային գործոններ և սթրեսառեակտիվություն Սթրեսը և հույզերը	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝տեսասահիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից

5.	ԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ	Գիտակցության նյարդաֆիզիոլոգիական տեսությունները Գիտակցության ուղեղային ապահովումը. Գիտակցությունը և արթնության մակարդակները Ուղեղային կենտրոնները և գիտակցությունը Գիտակցությունը և միջկիսագնդային անհամաչափությունը	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝ տեսասալիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
6.	ԻՆՔՆԱԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ և ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	Չգիտակցվող ընկալում Թմրադեղերի ազդեցությունը գիտակցության վրա Գիտակցության խանգարումներ	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝ տեսասալիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
7.	ՔՆԻ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ	Քնի փուլերը Քնի և արթնության նեյրոֆիզիոլոգիան և նեյրոքիմիան Երազ, երազատեսություն Օրային ռիթմեր Քնի խանգարումները	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝ տեսասալիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից

8.	ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ	Մտածողության ձ¨երը Մտածողության հոգեֆիզիոլոգիական մեխանիզմները Մտածողության նեյրոնային համահարաբերականները Մտածողության նյարդաֆիզիոլոգիական համահարամբերականները	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝տեսասալիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
9.	ԻՆՏԵԼԵԿՏԻ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԲՆՈՐՈՇՈՒՄԸ	Մտածողության նյարդակազմաբանություն Խոսք մտածողություն Մտածողության խանգարումներ	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝տեսասալիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից
10	ՄԻՋԿԻՍԱԳՆԴԱՅԻՆ ԱՆԶՈՒԳԱՉԱՓՈՒԹՅԱՆ ՀՈԳԵՖԻԶԻՈԼՈԳԻԱ	Միջկիսազգնդային անզուգաչափությունը խոսքը Միջկիսազնդային տարբերությունների նյարդակազմաբանությունը.	Զեկույց՝ կոնկրետ իրավիճակի վերլուծությամբ, ռեֆերատ կամ զեկույց՝տեսասալիկների միջոցով	դասընթացի ավարտից հետո	Չափանիշները ներկայացվում են ստորև	Ուսանողը կարող է օգտվել ներկայացված բոլոր գրական աղբյուրներից

13 Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Լսարան կահավորված համակարգչով, պրոյեկտորով և էկրանով
Համակարգչային ծրագրեր	Microsoft Offis Power Point
Այլ	

14 Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[8]:

14.3 Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր։

14.4 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ/ստուգարքով/:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

(Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով):[9]

---

[8]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

[9] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14.5 Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Հոգեֆիզիլոգիան , որպես գիտություն , նրա նպատակը և խնդիրները;
2. ԿՆՀ-ի կառուցվածքագործառական առանձնահատկությունները:
3. Հոգեֆիզիոլոգիայում օգտագործվող ուսումնասիրման մեթոդները:
4. Կեղևային ակտիվության ցուցանիշները: Ուղեղի գումարային էլեկտրական ակտիվության գրանցումը(ԷՈՒԳ):
5. Գլուղեղի գործառական բլոկների ընդհանուր բնութագիրը:
6. Առաջին գործառական բլոկ:
7. Երկրորդ գործառական բլոկ:
8. Երրորդ գործառական բլոկ;
9. Գործառական բլոկների խանգարումները:
10. Գլխուղեղային միջնորդանյութեր, նրանց դերը վարքային ռեակցիաներում:
11. Դրդող և արգելակող միջնորդանյութեր;
12. Մեծ կիսագնդերի կեղևի բջջակերտվածքային քարտեզ:
13. Ճեղքված ուղեղի հետազոտությունները: Անհամաչափության զարգացումը:
14. Շարժողական համակարգի հոգեֆիզիոլոգիա:
15. Շարժողական ակտ: Շարժումների կազմակերպման հոգեֆիզիոլոգիական հայեցակարգերը:
16. Շարժման նյարդակազմաբանությունը:Շարժողական ակտը նախաձեռնելու հոգեֆիզիոլոգիական մեխանիզմները:
17. Շարժողական խանգարումներ:
18. Զգայական համակարգերի հոգեֆիզիոլոգիա:
19. Զգայական ազդակների ընկալումը, փոխանցումը և վերափոխումը:Զգայական ազդակների
նյարդակազմաբանությունը և նյարդաֆիզիոլոգիական մեխանիզմները:
20. Զգայական համակարգերի (տեսողական, լսողական,հավասարակշռության, համային,
հոտառական) կազմավորման սկզբունքները:
21. Զգայական համակարգերի խանգարումներ:
22. Ֆունկցիոնալ համակարգեր
Գիտակցության նյարդաֆիզիոլոգիական տեսությունները:
23.Գիտակցության ուղեղային ապահովումը:
24. Ուղեղային կենտրոնները և գիտակցությունները: Չգիտակցված ընկալում :
26. Գիտակցության վրա ազդող նյութեր և գործոններ :
27. Մտածողության նյարդաֆիզիոլոգիական մեխանիզմները:
28. Խոսք և մտածողություն:Խոսքի ուղեղային ապահովումը, խանգարումները:
29. Ինտելեկտի հոգեֆիզիոլոգիական բնութագիրը:
30. Մտածողության խանգարումներ:
31. Ուշադրության ընդհանուր բնութագիրը :
32. Ուշադրության նյարդակազմաբանությունը :
33. Ուշադրության խանգարումները :
34. Հիշողության նյարդակազմաբանությունը: Հիշողության խանգարումները
35. Ուսուցման նյարդակազմաբանությունը, նյարդաֆիզիոլոգիական մեխանիզմները:
36. Ուսուցման խանգարումները:
37. Հույզերի նյարդակազմաբանությունը:Հույզերի կենտրոնական մեխանիզմների կենսաքիմիական
առանձնահատկությոնները:
38. ՎՆՀ-ի կառուցվածքը և նրա դերը հույզական ոլորտի կարգավորման մեջ: Հույզերի

վեգետատիվ ցուցանիշները:
39. Սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիական մեխանիմները, նյարդակազմաբանությունը:
40. Քնի փուլերը, նեյրոֆիզիոլոգիական մեխանիզմները:

▪ **Ընդգրկվող թեմաները.**

1. Հոգեֆիզիոլոգիայում կիրառվող փորձարարական մեթոդները:
2. Գլխուղեղային միջնորդանյութեր, նրանց դերը վարքային ռեակցիաներում:
3. Գործառական բլոկներ:
4. Զգայական համակարգերի հոգեֆիզիոլոգիա:
5. Շարժողական համակարգերի հոգեֆիզիոլոգիա:
6. Ֆունկցիոնալ համակարգեր:
7. Գիտակցության հոգեֆիզիոլոգիա:
8. Մտածողության հոգեֆիզիոլոգիա:
9. Ուշադրության հոգեֆիզիոլոգիա:
10. Ուսուցման հոգեֆիզիոլոգիա:
11. Հիշողության հոգեֆիզիոլոգիա:
12. Հույզերի հոգեֆիզիոլոգիա:
13. Սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիա:
14. Քնի հոգեֆիզիոլոգիա:

- **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Առաջին գործառական բլոկ:
2. Շարժման նյարդակազմաբանությունը:Շարժողական ակտը նախաձեռնելու հոգեֆիզիոլոգիական մեխանիզմները:
3. Մեծ կիսագնդերի կեղևի բջջակերտվածքային քարտեզ:
4. Ուղեղային կենտրոնները և գիտակցությունները:
5. Ուշադրության ընդհանուր հոգեֆիզիոլոգիական բնութագիրը :
6. Հույզերի խանգարումները:
7. Քնի փուլերը

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԲՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ և ՄԵԹՈԴԻԿԱ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

Մասնագիտություն՝ 031301.00.6 Հոգեբանություն _________________ _
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 031301.00.6 Հոգեբունություն _________________
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Հոգեբանության բակալավր

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՔԿ/բ-147 – Հոգեֆիզիոլոգիա</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին կուրս, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">16</td><td>Դասախոսություն</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">104</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">
▪ Ուսանողների մոտ ձևավորել հիմնարար պատկերացումներ հոգեկան գոչծընթացների վերաբերյալ
▪ Դիտարկել գլխուղեղը, որպես հոգեկանի բարձրագույն օրգան:
▪ Ձևավորել պատկերացումներ հոգեֆիզիոլոգիական տարբեր դպրոցների կողմից ընդունված տեսությունների և
▪ հայեցակարգերի մաhին:
▪ Ձևավորել պատեկարացումներ գլխուղեղի տեղային ախտահարումների հետևանքով առաջացած հոգեկան խախտումների
▪ հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունների մասին:
</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
➢ իմանա Հոգեֆիզիոլոգիական հիմնական հասկացությունների գիտական հիմքերը,
➢ հոգեֆիզիոլոգիական օինաչափությունների ուսումնասիրման ընդհանուր սկզբունքները,
➢ հոգեկան գործընթացների ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները և գլխուղեղի կառուցվաքն ու գործառույթը՝ որպես նյութական սուբստրատ
Հմտություն
➢ պատկերացնել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերը,
➢ կատարել հիմնավորված եզրահանգումներ հոգեկան երևույթների,օրինաչափությունների և նրանց գործառույթների համար պատասխանատու գլխուղեղային կառույցների վերաբերյալ,
➢ պատկերացնի հոգեֆիզիոլոգիայում օգտագործվող հետազոտման մեթոդների վերաբերյալ,
Կարողունակություն
➢ հիմնական հոգեֆիզիոլոգիական գործընթացների ձևավորման և զարգացման նեյրոֆիզիոլոգիական հիմքերին:
</td></tr>
</table>

	➢ հոգեֆիզիոլոգիայում ընդունված հիմնական հայեցակարգերին ➢ Ունակ լինի հստակ ներկայացնելու հոգեֆիզիոլոգիական օրինաչափություններ հիմնական դրույթները, ➢ հոգեֆիզիոլոգիայի գիտական հիմնավորումները, հիմնախնդիրները և լուծման հնարավոր ճանապարհները
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1՝ Հոգեֆիզիոլագիա առարկան, պատմական համառոտ ակնարկ, ուսումնասիրման մեթոդները: Թեմա 2՝ Հասկացություն ֆունկցիոնալ վիճակի մասին: Ֆունկցիոնալ վիճակը որպես ցանկացած գործունեության և վարքի պարտադիր բաղկացուցիչ: Թեմա 3՝ Գլխուղեղի գործառնական բլոկներ: Թեմա 4՝ Զգայական գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիա: Թեմա 5՝ Շարժման հոգեֆիզիոլոգիա, շարժողական ակտի նյարդակազմաբանությունը: Թեմա 6՝ Գիտակցության հոգեֆիզիոլոգիա: Թեմա 7՝ Մտածողության հոգեֆիզիոլոգիա: Խոսք նմտածողություն: Թեմա8՝ Հիշողության, ուշադրության և ուսուցմանհոգեֆիզիոլոգիա: Թեմա 9՝ Հույզերի հոգեֆիզիոլոգիա, հույզերի նյարդակազմաբանությունը: Թեմա 10՝ Սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիական մեխանիզմները և նյարդակազմաբանությունը: Թեմա 11՝ Քնի հոգեֆիզիոլոգիա Թեմա12՝ Հոգեսոմատիկ փոխներգործություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գիտելիքները գնահատվում են գրավոր աշխատանքով: Քննական տոմսը ներառում է տեսական հարցեր, թեստեր: Յուրաքանչյուր առաջադրանքի համար քննական տոմսում նշագվում է գնահատման համարժեք միավորը: Գրավոր աշխատանքը գնահատվում է առավերագույնը 20 միավոր: Ինքնուրույն աշխատանքը գնահատվում է առավերագույնը 20 միավոր: Գնահատման չափանիշներն են. 1. Հարցը ներկայացված է ավարտուն 2. Կարողանում է տերմինները բացատրել 3. Խոսքը հստակ է, մատչելի 4. Պատրաստված է ցուցադրություն 5. Կիրառվել են տարբեր գրական աղբյուրներ և առկա են հղումները /0; 1-2; 3 և ավելի/ 6. Պատասխանել է հարցերի /0; 1-2; 3 և ավելի/ 7. Զեկուցումը գիտական է 8. Կատարվել է համեմատական վերլուծություն 9. Ներկայացնում է կիրառական օրինակներ 10. Քննարկվող գործընթացները ներկայացվել են բույսի օրգանիզմի ամբողջականության համատեքստում Յուրաքանչյուր չափանիշի համար սահմանված առավելագույն միավորը՝ 2 , չափանիշի պահանջը թերի կատարելու դեպքում՝ 1 միավոր, չկատարելու դեպքում՝ 0 միավոր: Գումարային գնահատականը կլինի ինքնուրույն աշխատանքի գնահատականը:
Գրականություն	Պարտադիր- 1.Գրիգորյան Վ.Հ. Հոգեֆիզիոլոգիա Դասագիրք, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2-րդ վերամշակված հրատարակություն, 464 էջ2014 2. Կատունովա Վ.Վ., Պոլովինկինա Է.Օ.,Նեյրոֆիզիոլոգիա. բուհական

	դասագիրք. - Նիժնի Նովգորոդ: NIMB,2013. 3..Александров М. В., Лытаев С.А., Березанцев М.С., Психофизиология, учебное пособие,3-е перепаботанное и дополненное издание,СПБ, спец.лит. 2018. 4. Психофизиология, учебник для вуз-ов, под ред. Александрова Ю.И.,издательский дом Питер.2021. Լրացուցիչ- 1.Աղաբայան Հ.Ռ., Առաքելյան Ա. Ն., Հոգեֆիզիոլոգիայի հիմունքներ, ուսումնական ձեռնարկ, Երևանի պետական համալսարանի հրատարակչություն 2016. 2. Блум Ф., Лейзерсон А., Хофстедтер Л. Мозг, разум и поведение. М. Наук 1988. 3. Данилова Н.Н. Психофизиология, Учебник для ВУЗ-ов , Аспект Пресс, Москва.2012. 4. Шостак В.И.Психофизиология Издательство:ЭЛБИ-СПБ Россия.2009. 5. Лурия А.Р. Основы нейропсихологии, Нейропсихология сегодня/ под ред Е.Д. Хомской , Москва МГУ.1995.